

MỤC LỤC

CHƯƠNG 1 TÁC PHẨM NGHỆ THUẬT LÀ GÌ?	3
1 Điều gì phân biệt hoạt động kĩ thuật với sáng tạo nghệ thuật?	4
2 Những đặc thù và giá trị của tác phẩm nghệ thuật là gì?	10
 Truyện minh họa Vinh biệt nghệ thuật, của Bernard Edelman, Vuy Brancusi	16
CHƯƠNG 2 NGHỆ THUẬT VÀ THỰC TẾ	21
1 Nghệ thuật và sự bất chước	22
 Truyện minh họa Chùm nho của Zeuxis	24
2 Mang lại ý nghĩa cho thế giới	31
CHƯƠNG 3 CÔNG VIỆC CỦA NGHỆ SĨ VÀ CÂU HỎI VỀ THIÊN TÀI	33
1 Ai cũng có thể trở thành nghệ sĩ?	34
2 Thiên tài và tài năng	36
3 Sự sùng bái thiên tài	39
CHƯƠNG 4 NGHỆ THUẬT VÀ ĐẠO ĐỨC	41
1 Nghệ thuật có chức năng giáo dục đạo đức không?	42
2 Một tác phẩm nghệ thuật có thể phi đạo đức không?	44
3 Hướng tới xu hướng giáo dục đạo đức của nghệ thuật?	46

CHƯƠNG 1

TÁC PHẨM NGHỆ THUẬT LÀ GÌ?

1 ĐIỀU GÌ PHÂN BIỆT HOẠT ĐỘNG KỸ THUẬT VỚI SÁNG TẠO NGHỆ THUẬT?

Thuật ngữ "nghệ thuật", theo nghĩa phổ biến nhất của từ này, là một kỹ thuật, một kỹ năng: thế nên, người ta có thể gọi là nghệ thuật nấu ăn (ẩm thực) hay nghệ thuật đấu võ (võ thuật).

TIÊU ĐIỂM từ nguyên học

Từ *art* (nghệ thuật) có nguồn gốc từ tiếng Latinh *ars, artis*, nghĩa là tài năng, kỹ năng, sự khéo léo.

Theo nghĩa chuyên biệt và được chấp nhận rộng rãi hơn, nghệ thuật gắn liền với sự sáng tạo nghệ thuật, với "mỹ thuật".

Vậy thì, nghệ thuật có thể được nhìn nhận

từ góc độ thực hành (quá trình sáng tạo).

hoặc từ các kết quả của nó (tổng bộ các tác phẩm nghệ thuật được tạo nên và gìn giữ).

Nghệ thuật và kỹ thuật là những thuật ngữ gần nghĩa nhau vì chúng đều chỉ một hoạt động của riêng con người, dựa trên sự khéo léo. Vậy điều gì phân biệt chúng?

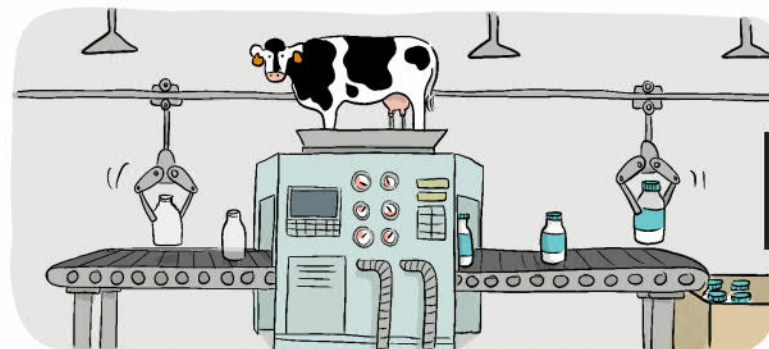

Phân tích sự khác nhau giữa chúng cho phép ta hiểu được điều gì làm nên điểm đặc thù của tác phẩm nghệ thuật và sự sáng tạo nghệ thuật.

A Kỹ thuật

Theo nghĩa rộng, kỹ thuật chỉ một cách thức hay một sự khéo léo cho phép đạt được một kết quả nhất định. Chúng ta có thể nói về nhiều kỹ thuật khác nhau.

Kỹ thuật thủ công

Kỹ thuật sản xuất công nghiệp

Kỹ thuật sử dụng nhạc cụ

Kĩ thuật dựa trên sự khéo léo, kĩ năng, thứ đòi hỏi phải biết sử dụng một số công cụ nhất định và đã nắm được một số quy tắc nhất định, hoặc hơn nữa, có thể thực hiện một chuỗi động tác và hành vi theo một trình tự cụ thể.

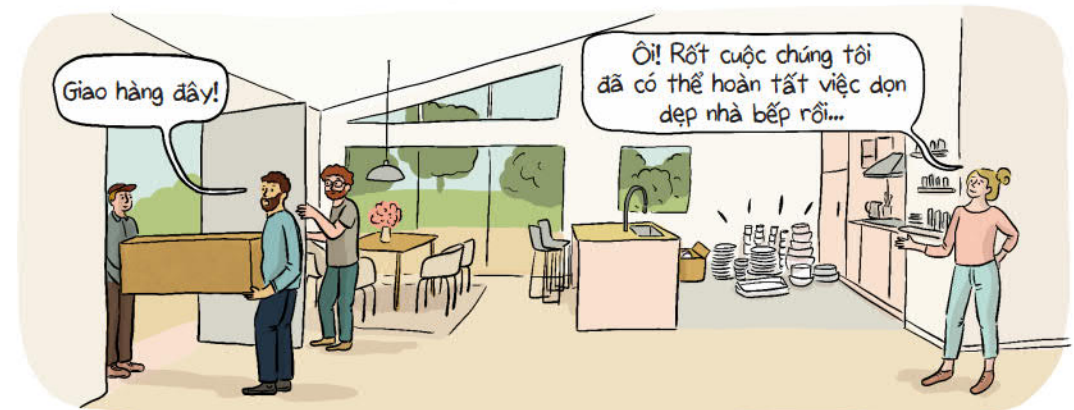
Do vậy, kĩ thuật, như là "hoạt động", không phải thứ tự nhiên có hay bẩm sinh, mà được học tập hay lĩnh hội. Nó có thể được truyền đạt lại một cách rõ ràng: dù một kĩ thuật sản xuất đã được định nghĩa một cách tường minh, người ta vẫn cần lặp lại nó vô số lần, và cũng phải giải thích chi tiết về nó.

Việc giải thích rõ ràng các quy tắc sản xuất ấy không chỉ giúp chúng ta có thể truyền lại chúng mà còn thúc đẩy tiến bộ thông qua việc cải tiến quy trình sản xuất.

Phần lớn các vật dụng xung quanh chúng ta đều được con người sản xuất nhằm đáp ứng một *chức năng*, nào đó. Do đó, chúng có *tính lợi ích*.

Nếu đó là một đồ vật thủ công hay công nghiệp, thì chính *chức năng* là thứ quyết định *hình thức* của nó. Đúng là chúng ta có thể làm cho chúng thật đẹp hay thử cải tiến nó, nhưng đều phải trong khuôn khổ đã được chức năng của nó áp đặt.

Một đồ vật kĩ thuật được tạo ra theo một kiểu mẫu và các quy tắc: do đó, có thể nói chính xác vì sao nó thành công hay thất bại, tùy theo tính phù hợp với kiểu mẫu và khả năng nó có ít nhiều sát với mục đích tìm kiếm hay không.

B Nghệ thuật

Nghệ thuật đồng thời chỉ một *hoạt động sản xuất* (nghệ thuật âm nhạc, nghệ thuật hội họa) và *đồ vật* vốn là kết quả của hoạt động đó (tác phẩm nghệ thuật).

Nghệ thuật đòi hỏi một hình thức nhất định của *kỹ thuật*: không có sáng tạo nếu không có học hỏi và thực hành.

Họa sĩ học cách tái tạo lại các tỉ lệ của giải phẫu học.

Nhạc công học cách tạo ra các thang âm.

Nhà điêu khắc học cách tinh chỉnh và hoàn thiện các động tác của mình.

Chúng ta có thể lĩnh hội được các kỹ thuật này trong trường học...

... hoặc bằng cách tự học.

Nhưng nghệ thuật không giới hạn trong phạm vi kỹ thuật.

Học một vài quy tắc và một vài động tác là chưa đủ để trở thành người làm nghệ thuật (nghệ sĩ).

Một tác phẩm nghệ thuật có thể bắt chước nhưng không thể sao chép y hệt.

Quả đúng là người ta có thể dùng một bức tranh nào đó làm mẫu, từ đó tạo ra những bức tranh chép, nhưng điều đó không giúp chúng ta thành nghệ sĩ.

Trong khi kỹ thuật là hữu ích thì nghệ thuật lại không có mục tiêu làm thỏa mãn các nhu cầu vật chất của chúng ta.

